

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення другої (позачергової) сесії
обласної ради восьмого скликання
26 січня 2021 року № 4-2/VIII

**Комплексна Програма підтримки розвитку
агропромислового комплексу Чернігівської області
на 2021-2027 роки**

Чернігів
2021

ЗМІСТ

	Назва розділу	стор.
	Паспорт Комплексної Програми	3
1.	Загальна характеристика АПК Чернігівської області	5
2.	Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Комплексна Програма	9
3.	Мета Комплексної Програми	10
4.	Шляхи і засоби розв'язання проблем, строки та етапи виконання Комплексної Програми	10
5.	Напрями діяльності, завдання, заходи та результативні показники Комплексної Програми	10
6.	Фінансове забезпечення Комплексної Програми	11
7.	Координація та контроль за ходом виконання Комплексної Програми	12
Додаток 1.	Напрями діяльності та заходи Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки	13
Додаток 2.	Ресурсне забезпечення Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки	24
Додаток 3.	Результативні показники Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки	25
Додаток 4.	Порядок використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки	26

ПАСПОРТ

Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021 – 2027 роки

1.	Ініціатор розроблення Комплексної Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства Чернігівської обласної державної адміністрації
2.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Комплексної Програми	Розпорядження голови Чернігівської обласної державної адміністрації від 25 червня 2020 року №329 «Про розроблення проекту Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки»
3.	Розробник Комплексної Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства Чернігівської обласної державної адміністрації
4.	Відповідальні виконавці Комплексної Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства Чернігівської обласної державної адміністрації
5.	Учасники Комплексної Програми	Департамент розвитку економіки та сільського господарства Чернігівської обласної державної адміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, Головне управління Держпродспоживслужби в області, ГУ Держгеокадастру у Чернігівській області, ДПС, ДФС, ГУ НПУ у Чернігівській області, Чернігівська обласна прокуратура, Державна екологічна інспекція у Чернігівській області, Комунальний навчальний заклад «Чернігівський обласний навчально-виробничий центр», ДП «Чернігівстандартметрологія», ВНЗ області, районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, представники громадських об'єднань та суб'єкти господарювання у сфері агропромислового комплексу, сільськогосподарські дорадчі служби
6.	Термін реалізації Програми	2021-2027 роки
6.1.	Етапи виконання програми (для довгострокових програм)	I етап: 2021 – 2023 роки II етап: 2024 – 2027 роки
7.	Джерела фінансування Комплексної Програми	Обласний бюджет Державний бюджет

8.	Загальний обсяг фінансових ресурсів необхідних для реалізації Комплексної Програми всього: у тому числі:	39890,4 тис. грн.
8.1	коштів обласного бюджету	27533,0 тис. грн.
8.2	коштів Державного бюджету	12357,4 тис. грн.

1. Загальна характеристика АПК Чернігівської області

Чернігівщина має значний потенціал у галузі сільського господарства, і є одним з найрозвинутіших аграрних регіонів України. Чернігівщина, займаючи 5% сільськогосподарських угідь України, забезпечує 4,6% обсягів виробництва сільськогосподарської продукції країни та 28% валового внутрішнього продукту області.

Загальна площа сільськогосподарських угідь становить 2060,4 тис. га або 64,6% земель області.

У структурі сільськогосподарських угідь 71,7% займають рілля та перелоги, 1,2% – багаторічні насадження, 14,4% – сіножаті та 12,7% – пасовища.

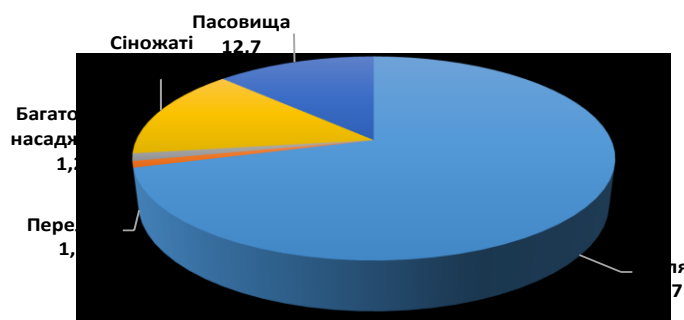

Рис. 1. Структура сільськогосподарських угідь, %

На одного жителя області припадає 2,0 га сільгоспугідь, у т.ч. 1,4 га ріллі, що, відповідно, в 2,0 і 1,8 рази більше, ніж в середньому по Україні.

Проти 1990 року площа ріллі збільшилась на 48,8 тис. га, багаторічних насаджень на 6,2 тис. га та пасовищ на 5,3 тис. га. При цьому, площі під сіножатями скоротились на 16,8 тис. га.

Сільськогосподарський комплекс області налічує 2031 сільськогосподарське підприємство різних форм власності та господарювання, в тому числі 1057 фермерських господарств, а також 142,4 тисяч особистих селянських господарств.

Основна спеціалізація галузі рослинництва регіону – вирощування зернових та технічних культур, тваринництва – молочно-м'ясне скотарство та виробництво свинини.

Починаючи з 2010 року у сільському господарстві області простежується тенденція нарощування обсягів виробництва. При цьому обсяги сільськогосподарського виробництва за останні дев'ять років зросли у 1,8 рази, в т. ч. агропідприємства наростили виробництво у 2,5 рази, а в господарствах населення відбулось скорочення на 18,7%.

Хоча частка приватних господарств населення в загальному виробництві продукції сільського господарства лишається ще досить вагомою, але роль аграрних підприємств невпинно зростає. Сільськогосподарськими

підприємствами виробляється переважача частина аграрної продукції – вона зросла з 58,2% в 2010 році до 81,3% у 2019 році.

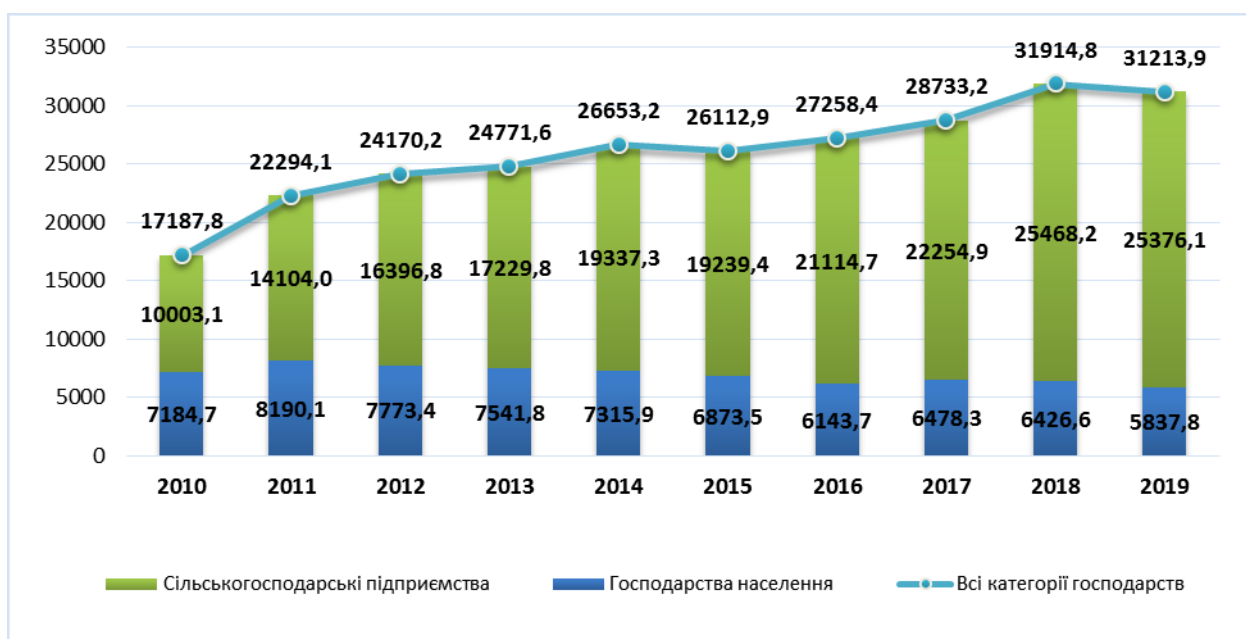

Рис. 2. Динаміка виробництва валової продукції сільського господарства, млн грн

У валовому виробництві сільськогосподарської продукції продукція рослинництва складає 87,6%, тваринництва – 12,4%.

В аграрних підприємствах 92,7% виробництва складає продукція рослинництва і 7,3% тваринництва.

За 2010-2019 роки у структурі рослинницької галузі області суттєво наростили обсяги виробництва агроформування (з 66,0% у 2010 році до 86,0% у 2019 році).

Збільшення ваги рослинницької галузі відбувалося в результаті високих і стабільних темпів приросту виробництва зернових і технічних культур.

У 2019 році виробництво зерна в області зросло порівняно з 2010 роком у 3,3 рази і досягнуло історичного максимуму – 5,0 млн тонн, олійних культур – у 6,7 рази і склало 0,9 млн. тонн.

Питома вага області у виробництві основних видів сільськогосподарської продукції в Україні у 2019 році становила: зернових культур – 6,7%, картоплі – 5,9%, олійних – 4,0%, овочів – 2,0%, цукрових буряків – 2,1%, у виробництві тваринницької продукції: молока – 5,3%, яєць – 1,7%, м'яса – 1,5%.

За рахунок власного виробництва повністю забезпечується внутрішня потреба населення області у картоплі, овочах, молоці та молочних продуктах, олії, яйцях птиці, плодах, ягодах та винограді – на 32,4%, цукрі – на 78,1%.

Експорт продукції агропромислового комплексу у 2019 році становив 563,0 млн. або 69,7% від загального експорту області; імпорт – 63,5 млн. дол. США або 15,1% від загального імпорту області. Сальдо позитивне і складає 499,6 млн. дол.

США. В товарній структурі переважали продукти рослинного походження та готові харчові продукти.

Природно-кліматичні умови Чернігівщини здавна обумовили розвиток скотарства, у якому традиційно домінує молочно-м'ясна галузь.

На початок 2020 року у сільськогосподарських підприємствах області утримувалося 99,5 тис. голів великої рогатої худоби, з них 42,4 тис. корів.

З метою виробництва молочної продукції високої якості, яка б відповідала вимогам світових стандартів, здійснюється будівництво та реконструкція комплексів із доїльними залами, впроваджуються нові технології утримання, в т. ч. і система годівлі. Протягом 2015-2019 років в галузі тваринництва побудовано/реконструйовано 31 об'єкт скотарства на 9,1 тис. гол./місць, 4 об'єкти свинарства на 6,6 тис. гол./місць та птахокомплекс на 50 тис. гол./місць.

Вже сьогодні на Чернігівщині працює 43 доїльні зали, у них доїться 15,0 тис. корів, або 35% від загального поголів'я корів та виробляється 40% молока, яке відповідає якості Європейського Союзу, що є одним із найкращих показників по Україні.

Селекційно-племінна база молочного скотарства регіону нараховує 17 племінних господарств, із них 9 племінних заводів та 8 племінних репродукторів. Це дозволяє в області розводити п'ять порід корів молочного напрямку продуктивності.

В Чернігівській області ведеться активна робота у напрямку розвитку органічного виробництва. У 2020 році на Чернігівщині налічується 12 виробників органічної продукції. В основному, це невеликі господарства, які вирощують зернові та технічні культури. Одне підприємство займається виробництвом молочної продукції, одне – птахівництвом, одне – виробництвом органічних фруктових та овочевих соків, два – виробництвом мікробіологічних препаратів сільськогосподарського призначення, два – заготівлею дикорослих ягід та грибів.

Загалом в області сертифіковано 3,9 тис. га ріллі. На початок 2020 року у виробників органічної продукції налічувалось 574 гол. ВРХ та 4000 гол. птиці. У 2019 році органіками вироблено 4,2 тис. тонн зернових і технічних культур, 100 тонн ягід та грибів, 561 тонну молока, 57 тонн м'яса.

Станом на 01.01.2020 в області налічується 1166 складських приміщень для зберігання зерна сумарною ємністю 2,8 млн. т.

Зерносушильне господарство області представлене 219 зерновими сушарками загальною потужністю 130,0 тис. т/добу, в тому числі:

- 157 працюють на природному газі;
- 15 – на нафтопродуктах;
- 47 – на біоресурсах (рослинні рештки, тверде паливо).

Додатково будуються 8 об'єктів елеваторного господарства на загальну потужність 180,5 тис. тонн.

Для зберігання плодово-овочевої продукції у сільгоспвиробників є в наявності 93 складські приміщення загальною місткістю 149,0 тис. т, в т. ч.: 89 стаціонарних картоплесховищ ємністю 146,1 тис. тонн, 2 овочесховища на 1,3 тис. тонн та 2 фруктосховища на 1,6 тис. тонн.

Сільгоспвиробниками області проводилась робота з оновлення машино-тракторного парку. Так, за 2015-2019 роки, придбано 5,2 тис. одиниць сільськогосподарської техніки та обладнання як вітчизняного, так і зарубіжного виробництва на загальну суму 4,2 млрд грн. Поетапно оновлюється структура та віковий стан всієї техніки, що дає змогу проводити в оптимальні терміни весь цикл польових робіт та мінімізувати витрати палива мастильних матеріалів.

За 2014-2019 роки кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів збільшилась на 32,0% (з 25 до 33 суб'єктів). На початок 2020 року в сільськогосподарських обслуговуючих кооперативах налічувалось 586 членів. Чисельність поголів'я ВРХ складала 380 голів, поголів'я свиней – 213 голів. За 2019 рік кооперативами реалізовано 275 тонн молока на суму 1538,0 тис грн, та перероблено олійних культур на суму 8 тис гривень.

З метою підвищення рівня знань та навичок малих та середніх сільгоспвиробників триває процес налагодження роботи сільськогосподарського дорадництва.

Так, у 2018 році було створено громадську організацію «Чернігівська сільськогосподарська дорадча служба», яку наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 06.07.2018 № 317 внесено до Реєстру сільськогосподарських дорадчих служб та видано сертифікат на право надання дорадчих послуг. Також, у 2019 році наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 19.06.2019 № 332 Громадська Організація «Центр сприяння розвитку громад» внесена до Реєстру сільськогосподарських дорадчих служб та видано сертифікат на право надання дорадчих послуг.

З метою підтримки аграрної галузі Чернігівською обласною радою прийнято шість цільових програм:

1) Програма передачі нетелей багатодітним сім'ям (5 і більше дітей), які проживають у сільській місцевості Чернігівської області на 2016-2020 роки. затверджена рішенням третьої сесії обласної ради сьомого скликання від 21.01.2016.

2) Програма фінансової підтримки органічного виробництва в Чернігівській області на 2016-2021 роки затверджена рішенням двадцять четвертої сесії обласної ради шостого скликання від 29.04.2015.

3) Програма підтримки особистих селянських господарств Чернігівської області на 2016-2020 роки. затверджена рішенням третьої сесії обласної ради сьомого скликання від 21.01.2016.

4) Програма сервісного зооветеринарного обслуговування поголів'я худоби в господарствах населення Чернігівської області на 2013-2017 роки, затверджена рішенням тринадцятої сесії обласної ради шостого скликання від 18.06.2013.

5) Програма підтримки розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів Чернігівської області на 2017-2021 роки затверджена рішенням сьомої сесії обласної ради сьомого скликання від 20.12.2016.

6) Програма розвитку рибного господарства Чернігівської області на 2018-2020 роки, затверджена рішенням десятої сесії обласної ради сьомого скликання від 22.08.2017.

У ході виконання заходів «Програми передачі нетелей багатодітним сім'ям» починаючи з 2013 року передано 203 голови тварин, в т. ч. у 2018-2019 роках було забезпечено 51 багатодітну сім'ю нетелями з високим генетичним потенціалом.

Протягом 2016-2019 років 39 виробників органічної продукції по «Програмі фінансової підтримки органічного виробництва» отримали компенсацію витрат за проведення сертифікації на загальну суму 980 тис. грн., в т. ч. у 2018-2019 роках підтримкою в сумі 500 тисяч гривень скористались 19 суб'єктів-органіків.

Інші чотири обласні цільові програми через обмеженість обласного бюджету не фінансуються.

Отже, аграрний сектор регіону з потенціалом виробництва, що значно перевищує потреби внутрішнього ринку, відіграє беззаперечну роль в соціально-економічному розвитку Чернігівської області, зростанню доходів задіяного в аграрній економіці сільського населення, кількість якого становить понад третину всього населення області, а також забезпечує мультиплікативний ефект розвитку інших галузей економіки.

2. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Комплексна Програма

За результатами проведеного аналізу існуючого стану розвитку агропромислового комплексу, виробничого потенціалу аграрного сектору економіки Чернігівщини, а також реальних можливостей впливу на вирішення існуючих проблем на обласному рівні визначено такі ключові проблеми, на розв'язання яких спрямована Комплексна Програма:

- обмеженість фінансових ресурсів (доступні кредити, державна та регіональна підтримка, власні оборотні кошти) не дає змоги сільськогосподарським виробникам застосовувати ефективні технологічні процеси сільськогосподарського виробництва, підвищувати рівень матеріально-технічного забезпечення, започатковувати чи розвивати малий аграрний бізнес на селі, розвивати сільськогосподарську кооперацію;

- недостатньо розвинена галузева інфраструктура АПК, що призводить до збільшення витрат аграрних підприємств на виробництво, первинну переробку, зберігання, транспортування, логістику і маркетинг сільськогосподарської продукції.

- низький рівень виробництва продукції в аграрному секторі області з доданою вартістю;

- невідповідність сільськогосподарської продукції, зокрема виробленої суб'єктами малих форм організації діяльності в сільському господарстві, міжнародним стандартам якості та безпеки;

- низький рівень забезпеченості кадрів та їх швидкоплинність через непривабливість сільської місцевості для потенційних працівників, що обумовлене відсутністю належної інфраструктури, умов проживання та праці;

- низький рівень знань та навичок малих сільгоспвиробників щодо сучасних аспектів ведення аграрного бізнесу;

- нераціональне використання земель сільськогосподарського призначення.

3. Мета Комплексної Програми

Мета Комплексної Програми – створення передумов сталого розвитку агропромислового комплексу, підтримка розвитку підприємництва у сільській місцевості та покращення умов життя і праці селян.

4. Шляхи і засоби розв'язання проблем, строки та етапи виконання Комплексної Програми

Програма покликана стати дієвим інструментом реалізації регіональної політики в агропромисловому комплексі Чернігівської області.

Ефективність і результативність розв'язання проблемних питань в агропромисловому комплексі Чернігівської області буде відбуватись за рахунок ефективної координації зусиль відповідних ключових сторін, зокрема органів влади та інституцій, що здійснюють підтримку розвитку аграрного бізнесу та сільських територій у регіоні.

Реалізація Комплексної Програми здійснюватиметься за визначеними напрямками, які базуються на результатах проведеного аналізу розвитку агропромислового комплексу регіону.

Комплексна Програма реалізується протягом 2021-2027 років, в два етапи: I етап – 2021-2023 роки, II етап – 2024 - 2027 роки.

5. Напрями діяльності, завдання, заходи та результативні показники Комплексної Програми

Пріоритетними напрямками підтримки розвитку агропромислового комплексу області на 2021-2027 роки є ті, що відповідають Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року у сфері АПК.

Заплановані заходи відповідають пріоритетним завданням, що визначені Комплексною Програмою підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки, та спрямовані на забезпечення розвитку агропромислового комплексу за напрямками:

1. Покращення доступу агровиробників та переробників до ринків збуту:

- покращення іміджу, популяризація досягнень агропромислового комплексу області;

- сприяння розвитку і стабільному функціонуванню інфраструктури аграрного ринку.

2. Розбудова системи сільськогосподарського дорадництва:

- підвищення рівня професійних знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення сільськогосподарського виробництва та комплексного розвитку сільської місцевості;

- інформаційно-дорадче забезпечення інноваційної моделі відтворення сільськогосподарського виробництва;

3. Розвиток сільськогосподарського підприємницького середовища:

- фінансова підтримка особистих селянських господарств;

- передача нетелей багатодітним сім'ям, що виховують 5 і більше дітей, які проживають у сільській місцевості;

- підвищення ефективності управління землями державної власності, розпорядження якими належить до повноважень облдержадміністрації;
- пілотний проект з ефективного використання земельних ресурсів у громадах.

4. Розвиток сільськогосподарської кооперації:

- залучення коштів міжнародних організацій на створення і розвиток сільськогосподарських кооперативів;
- проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, поширення серед суб'єктів господарювання всіх форм власності, широких верств населення інформації, відомостей з основних питань діяльності сільськогосподарських кооперативів;
- фінансова підтримка розвитку сільськогосподарських кооперативів.

5. Розвиток органічного землеробства та виробництва екологічно чистих продуктів харчування:

- формування культури виробництва та споживання продукції органічного сільського господарства та пропагування здорового способу життя серед населення області;
- фінансова підтримка виробників органічного виробництва.

Напрями діяльності, завдання та заходи Комплексної Програми більш розгорнуто наведені в Додатку 1.

Результативні показники Комплексної Програми наведені в Додатку 3.

6. Фінансове забезпечення Комплексної Програми

Фінансування Комплексної Програми планується здійснювати за рахунок коштів обласного бюджету у межах видатків, передбачених головному розпорядникові бюджетних коштів, відповідальному за виконання заходів і завдань Комплексної Програми, а також за рахунок коштів Державного бюджету та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України.

Виконання Комплексної Програми буде здійснюватися за рахунок коштів обласного та Державного бюджетів протягом 2021-2027 років.

Загальні обсяги фінансування Комплексної Програми: 39890,4 тис. грн в т.ч. 27533,0 тис. грн з обласного бюджету та 12357,4 тис. грн з Державного бюджету (наведені в Додатку 2).

Використання коштів за пріоритетними завданнями: фінансова підтримка особистих селянських господарств; передача нетелей багатодітним сім'ям, що виховують 5 і більше дітей, які проживають у сільській місцевості; фінансова підтримка розвитку сільськогосподарських кооперативів; фінансова підтримка виробників органічного виробництва здійснюється відповідно до «Порядку використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки» наведеному в Додатку 4.

За всіма іншими пріоритетними завданнями Комплексної Програми фінансування проводиться згідно з розпорядженнями голови обласної державної адміністрації.

Обсяги фінансових ресурсів обласного бюджету та напрямки їх використання визначаються в залежності від потреби, фінансових можливостей бюджету та з дотриманням вимог ст. 85 Бюджетного кодексу України.

7. Координація та контроль за ходом виконання Комплексної Програми

Виконання Комплексної Програми здійснюється шляхом реалізації виконавцями заходів, зазначених у цій Комплексній Програмі.

Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації (далі – Департамент) здійснює координацію та контроль за виконанням заходів і завдань Комплексної Програми, забезпечує внутрішній фінансовий контроль за використанням бюджетних коштів.

Основними формами контролю за реалізацією заходів та досягненням показників Програми є:

- періодична звітність структурних підрозділів облдержадміністрації, територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, райдержадміністрацій, сільськогосподарських дорадчих служб, громадських об'єднань та суб'єктів господарювання у сфері агропромислового комплексу, які є учасниками Комплексної Програми;

- аналіз державної та регіональної статистичної звітності;

- обговорення, за потребою, стану та проблем її реалізації на засіданнях колегії облдержадміністрації, сесіях обласної ради, засіданнях постійних комісій обласної ради;

- надання до 15 лютого щорічних звітів про виконання Програми та пояснювальної записки про стан виконання Комплексної Програми та оцінку результативності її заходів, відповідно до п. 7.1 «Порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання», затвердженого розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 05.05.2016 №245;

- інформація про хід виконання Комплексної Програми та ефективність реалізації її заходів може заслуховуватись обласною радою в строки та спосіб, визначені нею.

Директор Департаменту розвитку
економіки та сільського господарства
Чернігівської обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 1
до Комплексної Програми підтримки
розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021-2027 роки

**Напрями діяльності та заходи Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021-2027 роки**

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Перелік заходів Комплексної Програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування (вартість), тис. грн, у тому числі по роках:	Очікуваний результат
1. Покращення доступу агровиробників та переробників до ринків збуту							
1.1	Покращення іміджу, популяризація досягнень агропромислового комплексу області	виготовлення презентаційних матеріалів агропромислового комплексу області (банери, пресс-волл, стенди з кейс трибуною, презентаційні стенди тощо).	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Усього 200,0 у т.ч.: I етап 2021 35,0 2022 20,0 2023 20,0 II етап 2024 50,0 2025 25,0 2026 25,0 2027 25,0	Підвищення рівня організації виставково-презентаційної діяльності, повноцінне використання її потенційних можливостей. Поглиблення співпраці з підприємствами-виробниками та представниками бізнесових кіл інших країн. Сприяння просуванню продукції місцевих
		поширення передового досвіду агропромислових підприємств області шляхом залучення засобів масової інформації, інформаційних агентств інших засобів масової комунікації, у т.ч. мереж інтернет, соціальних мереж, створення промороликів	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Усього 245,0 у т.ч.: I етап 2021 20,0 2022 25,0 2023 30,0 II етап 2024 35,0 2025 40,0 2026 45,0 2027 50,0	
		організація участі у міжнародних, всеукраїнських та	2021-2027	Департамент розвитку економіки та	Обласний бюджет	Усього 1285,0 у т.ч.: I 2021 150,0	

		регіональних виставково-ярмаркових заходах згідно наказів профільного Міністерства, розпоряджень голови ОДА, зокрема у щорічній Міжнародній агропромисловій виставці «Агро»		сільського господарства облдержадміністрації, суб'єкти господарювання АПК		етап	2022	160,0	товаровиробників на зовнішні та внутрішні ринки
							2023	175,0	
					II етап		2024	185,0	
							2025	195,0	
							2026	205,0	
							2027	215,0	
		організація підготовки та проведення обласного заходу «Фестиваль молока», виготовлення (купівля) рекламних матеріалів, буклетів, дипломів учасників та призової продукції	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, суб'єкти господарювання АПК	Обласний бюджет	Усього 385,0 у т.ч.:			
						I етап	2021	40,0	
							2022	45,0	
							2023	50,0	
						II етап	2024	55,0	
							2025	60,0	
							2026	65,0	
							2027	70,0	
		організація підготовки та проведення урочистих заходів з відзначення державних професійних свят в агропромисловому комплексі	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, суб'єкти господарювання АПК	Обласний бюджет	Усього 300,0 у т.ч.:			
						I етап	2021	40,0	
							2022	40,0	
							2023	40,0	
						II етап	2024	45,0	
							2025	45,0	
							2026	45,0	
							2027	45,0	
1.2	Сприяння розвитку і стабільному функціонуванню інфраструктури аграрного ринку	поширення інформації з питань: маркетингу сільськогосподарської та харчової продукції, інформації для споживачів харчової продукції, цінового моніторингу аграрного та продовольчих ринків	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців			Зростання конкурентоспроможності суб'єктів господарювання АПК. Збільшення рентабельності

		інформаційно-консультативна підтримка агровиробників та перобників з питань впровадження і функціонування систем управління якістю, безпечністю виробництва продуктів харчування, екологічного управління та інших систем управління відповідно до міжнародних стандартів	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, ГУ Держпродспоживслужби у Чернігівській області, ДП «Чернігівстандарт-метрологія»	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	підприємств, надходжень до бюджету та рівня заробітної плати
2. Розбудова системи сільськогосподарського дорадництва							
2.1	Підвищення рівня професійних знань і вдосконалення практичних навичок прибуткового ведення сільськогосподарського виробництва та комплексного розвитку сільської місцевості	Реалізація проекту AGROHUB Chernihiv Region (у разі його перемоги на Конкурсі проектів регіонального розвитку, які можуть реалізовуватися за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від Європейського Союзу)	2021-2022	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, Комунальний навчальний заклад «Чернігівський обласний навчально-виробничий центр», ВНЗ Чернігівської області	Обласний бюджет	Усього 2250,0 у т.ч.: 2021 1925,2 2022 324,8	Формування умов для розвитку підприємництва та кооперації на селі шляхом надання методичної і практичної допомоги починаючим та діючим суб'єктам господарювання, навчання кадрів та підвищення їх кваліфікації
		проведення навчально-практичних семінарів для суб'єктів господарювання, що проводять діяльність у сільській місцевості та сільському населенню	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільськогосподарські дорадчі служби	Обласний бюджет	Усього 280,0 у т.ч.: I етап 2021 40,0 2022 40,0 2023 40,0 II етап 2024 40,0 2025 40,0 2026 40,0 2027 40,0	

		надання дорадчих послуг суб'єктам господарювання, що проводять діяльність у сільській місцевості та сільському населенню	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільськогосподарські дорадчі служби	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	господарствах, збільшення обсягів виробництва екологічно чистої продукції, підвищення ефективності господарювання в АПК, поліпшення якості вітчизняного виробництва, розширення сфери зайнятості сільського населення													
2.2	Інформаційно-дорадче забезпечення інноваційної моделі відтворення сільськогосподарського виробництва	поширення інформації серед суб'єктів господарювання з питань: інноваційних моделей, спрямованих на використання ресурсо- та енергозберігаючих технологій, ефективне використання сільськогосподарських угідь та продукції сільського господарства	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільськогосподарські дорадчі служби	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	Покращення інформаційного обслуговування населення, розширення сфери зайнятості сільського населення, розроблення інноваційно-інвестиційних та технологічних проєктів													
		розроблення рекомендацій із дорадчого супроводження процесів інноваційного відтворення сільськогосподарського виробництва.	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільськогосподарські дорадчі служби	Обласний бюджет	Усього 90,0 у т.ч.: <table border="1"> <tr> <td rowspan="3">I етап</td> <td>2021</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">II етап</td> <td>2024</td> <td>15,0</td> </tr> <tr> <td>2025</td> <td>15,0</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>15,0</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>15,0</td> </tr> </table>		I етап	2021	10,0	2022	10,0	2023	10,0	II етап	2024	15,0	2025	15,0	2026
I етап	2021	10,0																		
	2022	10,0																		
	2023	10,0																		
II етап	2024	15,0																		
	2025	15,0																		
	2026	15,0																		
	2027	15,0																		

3. Розвиток сільськогосподарського підприємницького середовища

3.1	Фінансова підтримка особистих селянських господарств	відшкодування особистим селянським господарствам за закуплені доїльні установки	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Усього 4900,0 у т.ч.:			Підвищення соціального забезпечення сільського населення та рівня життя селян, мотивації селян до створення сімейних ферм, збільшення обсягів виробництва якісної продукції, сприятиме припиненню спаду поголів'я корів у особистих селянських господарствах та підвищення його продуктивності
						I етап	2021	700,0	
							2022	700,0	
							2023	700,0	
						II етап	2024	700,0	
							2025	700,0	
							2026	700,0	
2027	700,0								

3.2	Передача нетелей багатодітним сім'ям, що виховують 5 і більше дітей, які проживають у сільській місцевості	забезпечення багатодітних сімей нетелями з високим генетичним потенціалом	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Усього 6370,0 у т.ч.:			Підвищення рівня доходів багатодітних сімей, як особливо вразливої категорії населення, забезпечити дітей якісними і корисними продуктами харчування
						I етап	2021	910,0	
							2022	910,0	
							2023	910,0	
						II етап	2024	910,0	
							2025	910,0	
							2026	910,0	
2027	910,0								

3.3	Підвищення ефективності управління землями державної власності, розпорядження якими належить до повноважень облдержадміністрації	проведення нормативно-грошової оцінки земель державної власності несільськогосподарського призначення	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Кошти, що надходять до обласного бюджету у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва при відведенні земель для потреб, не пов'язаних із сільськогосподарським і лісгосподарським виробництвом	Забезпечення ефективного управління землями державної власності, розпорядження якими належить до повноважень облдержадміністрації
		інвентаризація земель державної власності	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Кошти, що надходять до обласного бюджету у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського та лісгосподарського виробництва при відведенні земель для потреб, не пов'язаних із сільськогосподарським і лісгосподарським виробництвом	

3.4	Пілотний проект з ефективного використання земельних ресурсів у громадах	реалізація проекту для пілотних громад	01.04.2021	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, ГУ Держгеокадастру у Чернігівській області, ДПС, ДФС, ГУ НПУ у Чернігівській області, Чернігівська обласна прокуратура, Державна екологічна інспекція у Чернігівській області, об'єднані територіальні громади, райдержадміністрації	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	Збільшення надходжень до місцевих бюджетів. Приведення прав користування земельними ділянками у відповідність до законодавства України
		проведення роз'яснювальної роботи з громадами щодо переваг раціонального використання земельних ресурсів для наповнення бюджетів	2021	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, об'єднані територіальні громади, райдержадміністрації	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців.	

		поширення досвіду набутого в пілотних ОТГ всі ОТГ Чернігівської області	01.09.2021	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, ГУ Держгеокадастру у Чернігівській області, ДПС, ДФС, ГУ НПУ у Чернігівській області, Чернігівська обласна прокуратура, Державна екологічна інспекція у Чернігівській області, об'єднані територіальні громади, райдержадміністрації	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	
4. Розвиток сільськогосподарської кооперації							
4.1	Залучення коштів міжнародних організацій на створення і розвиток сільськогосподарських кооперативів	створення бази міжнародних організацій, що надають фінансову та консультаційну допомогу зацікавленим у створенні сільськогосподарських кооперативів	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, організації донори по наданню МТД	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	Створення сприятливих умов для доступу потенційних кооператорів до ресурсів міжнародної технічної допомоги

		сприяння залученню фінансових коштів для створення та функціонування сільськогосподарських кооперативів	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, інші структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, організації донори по наданню МТД	Міжнародна технічна допомога	В межах коштів, спрямованих міжнародними організаціями на створення і розвиток сільськогосподарських кооперативів регіону														
4.2	Проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи, поширення серед суб'єктів господарювання всіх форм власності, широких верств населення інформації, відомостей з основних питань діяльності сільськогосподарських кооперативів	впровадження адресної консультативної допомоги бажаючим заснувати сільськогосподарські кооперативи	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, дорадчі служби, органи місцевого самоврядування, організації донори по наданню МТД	Бюджети виконавців	У межах кошторису на утримання виконавців	Підвищення рівня знань із основ кооперації та переваг функціонування сільськогосподарських кооперативів													
		проведення навчальних семінарів з питань підготовки, реєстрації установчих документів кооперативів, ведення фінансово-господарської діяльності тощо	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, дорадчі служби, органи місцевого самоврядування, організації донори по наданню МТД	Обласний бюджет	Усього 70,0 у т.ч.: <table border="1"> <tr> <td rowspan="3">I етап</td> <td>2021</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">II етап</td> <td>2024</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2025</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>10,0</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td>10,0</td> </tr> </table>		I етап	2021	10,0	2022	10,0	2023	10,0	II етап	2024	10,0	2025	10,0	2026
I етап	2021	10,0																		
	2022	10,0																		
	2023	10,0																		
II етап	2024	10,0																		
	2025	10,0																		
	2026	10,0																		
	2027	10,0																		

4.3	Фінансова підтримка розвитку сільськогосподарських кооперативів	часткове відшкодування вартості придбаної техніки та обладнання для виробництва, заготівлі та переробки сільськогосподарської продукції	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування	Обласний бюджет	Усього 7000,0 у т.ч.:			Створення нових та зміцнення матеріально-технічної бази діючих сільськогосподарських кооперативів, створення нових робочих місць
						I етап	2021	1000,0	
							2022	1000,0	
							2023	1000,0	
						II етап	2024	1000,0	
							2025	1000,0	
							2026	1000,0	
2027	1000,0								

5. Розвиток органічного землеробства та виробництва екологічно чистих продуктів харчування

5.1	Формування культури виробництва та споживання продукції органічного сільського господарства та пропагування здорового способу життя серед населення області	організація підготовки та проведення семінарів, нарад, круглих столів, в тому числі виїзних, щодо впровадження органічного виробництва, популяризації та реалізації органічної продукції	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, райдержадміністрації, органи місцевого самоврядування, сільськогосподарські дорадчі служби, виробники органічної продукції	Обласний бюджет	Усього 70,0 у т.ч.:			Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва у сфері органічного сільського господарства. Збільшення кількості виробників органічної продукції. Забезпечення населення області продуктами харчування, що безпечні для здоров'я
						I етап	2021	10,0	
							2022	10,0	
							2023	10,0	
						II етап	2024	10,0	
							2025	10,0	
		2026	10,0						
		організація підготовки та проведення Чернігівського регіонального Форуму «Органік Інвест»	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, виробники органічної продукції	Обласний бюджет	Усього 161,0 у т.ч.:			
						I етап	2021	17,0	
							2022	19,0	
							2023	21,0	
						II етап	2024	23,0	
2025	25,0								
2026	27,0								
2027	29,0								
	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації,	Обласний бюджет	Усього 77,0 у т.ч.:					
				I етап	2021	10,0			
2022					10,0				
2023	11,0								
віготовлення та купівля рекламних матеріалів, буклетів, промороликів, посібників, каталогів, призової продукції тощо з питань розвитку									

		органічного землеробства та виробництва екологічно чистих продуктів харчування		сільськогосподарські дорадчі служби		II етап	2024	11,0	
							2025	11,0	
							2026	12,0	
							2027	12,0	
5.2	Фінансова підтримка виробників органічного виробництва	компенсація витрат, понесених у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачею сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві та переробці сільськогосподарської продукції, в тому числі у перехідний період, незалежно від видів сільськогосподарської діяльності та видів продуктів переробки	2021-2027	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	Обласний бюджет	Усього 3850,0 у т.ч.:			Зменшення собівартості виробництва органічної продукції за рахунок компенсації затрат виробника на проведення сертифікації виробництва (сировини, продукції)
						I етап	2021	400,0	
							2022	450,0	
							2023	500,0	
						II етап	2024	550,0	
							2025	600,0	
							2026	650,0	
							2027	700,0	

Директор Департаменту розвитку економіки
та сільського господарства обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 2
до Комплексної Програми підтримки
розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021-2027 роки

**Ресурсне забезпечення Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021-2027 роки**

тис грн

Обсяг коштів, які пропонується залучити на виконання Комплексної Програми	Етапи виконання Комплексної Програми							Всього витрати на виконання Комплексної Програми
	I			II				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Обсяг ресурсів всього, у тому числі:	13853,1	7595,3	3527,0	3639,0	3686,0	3759,0	3831,0	39890,4
- кошти Державного бюджету	8535,9	3821,5	-	-	-	-	-	12357,4
- кошти обласного бюджету	5317,2	3773,8	3527,0	3639,0	3686,0	3759,0	3831,0	27533,0
в тому числі за напрямками:								
1. Покращення доступу агровиробників та переробників до ринків збуту	285,0	290,0	315,0	370,0	365,0	385,0	405,0	2415,0
2. Розбудова системи сільськогосподарського дорадництва	1975,2	374,8	50,0	55,0	55,0	55,0	55,0	2620,0
3. Розвиток сільськогосподарського підприємницького середовища	1610,0	1610,0	1610,0	1610,0	1610,0	1610,0	1610,0	11270,0
4. Розвиток сільськогосподарської кооперації	1010,0	1010,0	1010,0	1010,0	1010,0	1010,0	1010,0	7070,0
5. Розвиток органічного землеробства та виробництва екологічно чистих продуктів харчування	437,0	489,0	542,0	594,0	646,0	699,0	751,0	4158,0

Директор Департаменту розвитку економіки
та сільського господарства обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 3
до Комплексної Програми підтримки
розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021-2027 роки

**Результативні показники Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу
Чернігівської області на 2021-2027 роки**

Показник	2019 (факт)	2020 (очік.)	I етап			II етап			
			2021 рік (прогноз)	2022 рік (прогноз)	2023 рік (прогноз)	2024 рік (прогноз)	2025 рік (прогноз)	2026 рік (прогноз)	2027 рік (прогноз)
Кількість сільськогосподарських підприємств, од., в т.ч.:	2031	2080	2140	2200	2260	2320	2380	2440	2500
фермерських господарств, од.	1057	1100	1150	1200	1250	1300	1350	1400	1450
Кількість сільськогосподарських дорадчих служб, од.	2	2	3	4	5	5	6	6	6
Кількість сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів, од.	34	33	34	35	36	37	38	39	40
Кількість підприємств - виробників органічної продукції, од.	12	12	12	14	16	18	20	22	24
Виробництво валової продукції сільського господарства по всіх категоріях господарств (у цінах 2016 року), млн грн	31213,9	30869,7	31332,7	32116,0	32918,0	33740,0	34580,0	35445,0	36330,0
Індекс виробництва сільськогосподарської продукції по всіх категоріях господарств, %	97,8	98,9	101,5	102,5	102,5	102,5	102,5	102,5	102,5
Виробництво валової продукції сільського господарства на одну особу, грн	31260	31356	32278	33109	34290	35515	36400	37310	38240
Ефективність сільгоспвиробництва (обсяг валової продукції сільського господарства у розрахунку на 100 га сільгоспугідь), тис грн	1515	1493	1515	1553	1592	1632	1672	1714	1757
Середньомісячна номінальна заробітна плата у сільському господарстві, грн	9840	11040	12500	14000	15500	17000	18500	20000	21500
Кількість багатодітних сімей, які отримали нетелей, од.	21	18	20	20	20	20	20	20	20
Кількість компенсованих установок індивідуального доїння, од.	-	-	100	100	100	100	100	100	100

Директор Департаменту розвитку економіки
та сільського господарства обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК

Додаток 4
до Комплексної Програми підтримки
розвитку агропромислового
комплексу Чернігівської області на
2021-2027 роки

ПОРЯДОК
використання коштів обласного бюджету на виконання заходів Комплексної
Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської
області на 2021-2027 роки

1. Цей Порядок визначає механізм використання коштів за пріоритетними завданнями фінансової підтримки особистих селянських господарств, передачі нетелей багатодітним сім'ям, що виховують 5 і більше дітей, які проживають у сільській місцевості, фінансової підтримки розвитку сільськогосподарських кооперативів та фінансової підтримки виробників органічного виробництва передбачених в бюджеті Чернігівської області на виконання заходів Комплексної Програми підтримки розвитку агропромислового комплексу Чернігівської області на 2021-2027 роки (далі - Програма).

2. Головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальним виконавцем Програми є Департамент розвитку економіки та сільського господарства Чернігівської обласної державної адміністрації (далі - Департамент).

Розпорядниками бюджетних коштів нижчого рівня є райдержадміністрації Чернігівської області.

3. Фінансова підтримка не надається одержувачам:

- стосовно яких порушено справу про банкрутство;
- яких в установленому порядку визнано банкрутами;
- які перебувають на стадії ліквідації;
- які мають заборгованість з податків і зборів;
- які подали завідомо недостовірні відомості та/або документи під час звернення за наданням фінансової підтримки;
- які отримують аналогічну за видом підтримку за рахунок коштів державного бюджету, строк надання якої не закінчився.

4. Відповідальність за достовірність поданих документів несуть заявники.

5. У разі встановлення факту незаконного отримання бюджетних коштів за цією Комплексною Програмою надання фінансової підтримки протягом поточного та наступного бюджетних років припиняється, а кошти, що незаконно отримані повертаються до обласного бюджету.

6. Для визначення учасників Програми Департамент утворює Комісію, яку очолює директор Департаменту або особа, визначена наказом Директора Департаменту.

Склад Комісії затверджується наказом директора Департаменту.

Оголошення про початок роботи Комісії у поточному році розміщується на офіційному веб-сайті Чернігівської обласної державної адміністрації.

Оголошення про початок прийому документів розміщується окремо по

кожному напрямку і передбачає подання наступної інформації:

- назва органу та його юридична адреса, куди подаються документи;
- термін подання документів;
- обсяги фінансової підтримки за напрямом на поточний рік.

Комісія розпочинає приймання заявок та документів, що додаються до них, з дня оприлюднення оголошення про початок прийому документів. Останнє засідання Комісії проводиться до 15 грудня поточного року.

Засідання Комісії проводяться у разі потреби і скликаються головою Комісії. Рішення про надання фінансової підтримки приймається Комісією на її засіданні у присутності не менш як двох третин її складу відкритим голосуванням простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні. Відповідне рішення Комісії оформлюється протоколом, який підписують усі присутні на засіданні члени Комісії. На підставі рішення Комісії протягом 5-ти робочих днів складаються реєстри одержувачів фінансової підтримки (за встановленими Департаментом формами), які є підставою для перерахування коштів учасникам Програми.

У разі ухвалення Комісією рішення про відмову у наданні фінансової підтримки, Департамент направляє у триденний строк заявнику письмове або електронне повідомлення із зазначенням причини відмови.

7. Подані Комісії документи реєструються у журналах реєстрації заявок на участь у конкурсі окремо за кожним напрямом підтримки.

8. Фінансова підтримка особистим селянським господарствам надається за рахунок виділення коштів з обласного бюджету для часткового відшкодування витрат за закуплені установки індивідуального доїння (далі – часткове відшкодування витрат на установку) із жовтня попереднього року до вересня (включно) поточного року, за умови утримання у своєму господарстві не менше як трьох ідентифікованих та зареєстрованих в установленому порядку корів, у межах фактичних витрат, але не більш як 7000 гривень за одиницю.

У разі відчуження зазначеної установки чи її передачі у користування іншим особам раніше ніж через два роки з дня отримання часткового відшкодування, отримані кошти повертаються до обласного бюджету.

Особисте селянське господарство має право на часткове відшкодування витрат за закуплені установки індивідуального доїння один раз протягом строку дії цієї Програми.

Для отримання часткового відшкодування витрат на установку особисті селянські господарства подають за місцезнаходженням господарства до відповідного органу місцевого самоврядування до 5 жовтня поточного року наступні документи:

- заяву на отримання часткового відшкодування витрат на установку довільної форми;
- копії паспортів великої рогатої худоби і ветеринарних карток до таких паспортів;
- копії платіжних документів та технічної документації на установку індивідуального доїння;

- копію паспорта власника корів;
- копію довідки або договору про відкриття рахунка в банку;
- копію документа, що засвідчує реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб - платників податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку в паспорті);

- письмове зобов'язання одержувача часткового відшкодування вартості закупівлі установок індивідуального доїння особистим селянським господарством про повернення у місячний термін до обласного бюджету одержаних коштів у випадку відчуження чи передачі у користування іншим особам придбаної установки для індивідуального доїння протягом двох наступних років.

У разі відчуження зазначеної установки чи її передачі у користування іншим особам раніше ніж через два роки з дня отримання часткового відшкодування, отримані кошти повертаються до обласного бюджету.

Органи місцевого самоврядування на підставі поданих документів до 10 жовтня (станом на 1 жовтня) складають відомість особистих селянських господарств, які претендують на часткове відшкодування витрат на установку і подають її до Комісії разом з витягом з погосподарської книги, що підтверджує наявність корів у особистому селянському господарстві (у випадку коли селищною чи міською радою не ведеться погосподарський облік – довідкою про підтвердження наявності на відповідну дату в особистому селянському господарстві корів).

Комісія до 20 жовтня розглядає подані відомості та під час прийняття рішення щодо надання компенсації враховує загальний обсяг фінансування на поточний (бюджетний) рік. Розподіл коштів здійснюється між одержувачами пропорційно сумах часткового відшкодування витрат на установку в межах обсягу відкритих асигнувань за зазначеним критерієм і спрямовує кошти на їх рахунки відкриті в банках.

9. Фінансова підтримка щодо передачі нетелей багатодітним сім'ям, що виховують 5 і більше дітей і проживають у сільській місцевості відповідно до статті 101 Бюджетного кодексу України надається з обласного бюджету у вигляді субвенції місцевим бюджетам на закупівлю нетелей у суб'єктів племінної справи у молочному скотарстві або у суб'єктів господарювання, які не мають такого статусу, за умови середнього надою на 1 корову, що була на початок року, протягом двох попередніх років від 7000 кг молока, які функціонують у Чернігівській області, і подальшу передачу їх багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області.

Пропозиції щодо розподілу коштів субвенції між місцевими бюджетами формуються Департаментом.

Субвенція надається місцевим бюджетам для подальшого її спрямування на закупівлю нетелей у суб'єктів племінної справи у молочному скотарстві або в суб'єктів господарювання, які не мають такого статусу, за умови середнього надою на 1 корову, що була на початок року, протягом двох попередніх років від

7000 кг молока, які функціонують у Чернігівській області, і подальшу передачу їх багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості.

За цим напрямом, розпорядниками коштів субвенції нижчого рівня і виконавцями є районні державні адміністрації Чернігівської області.

Для прийняття рішення щодо визначення сільських багатодітних сімей, які мають право на отримання нетелей, закуплених за кошти обласного бюджету, при районних державних адміністраціях розпорядженням голови створюється районна комісія та затверджується положення про неї.

Районні комісії очолюють особи визначені розпорядженням голови районної державної адміністрації.

Повідомлення про порядок проведення конкурсу, перелік відповідних документів, строки їх подання до районної комісії з визначення сільських багатодітних сімей, які мають право на отримання нетелей оприлюднюється розпорядниками коштів субвенції нижчого рівня в місцевих засобах масової інформації.

Районні комісії розпочинають приймання заявок та документів у день оприлюднення повідомлення і закінчують 5 серпня поточного року.

Для отримання нетелі сільські багатодітні сім'ї до 5 серпня поточного року подають до комісії такі документи:

- заяву для участі у конкурсі на отримання нетелі довільної форми;
- клопотання органу місцевого самоврядування та акт обстеження сім'ї щодо можливості утримувати тварину;
- Письмове зобов'язання одержувача нетелі щодо утримання нетелі (корови) протягом двох наступних років та повернення в місячний строк до місцевого бюджету вартості нетелі, отриманої за напрямком передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості, у разі її реалізації на забій без умотивованого висновку державного ветеринарного лікаря та акту районної державної адміністрації, продажі, даруванні тощо протягом двох наступних років (далі - Зобов'язання).

У разі недотримання Зобов'язання і відсутності умотивованих висновків державного лікаря ветеринарної медицини та акта районної державної адміністрації, вартість нетелі, згідно з договором, сільська багатодітна сім'я повертає до бюджету районної державної адміністрації. За наявності умотивованого висновку державного лікаря ветеринарної медицини та акта районної державної адміністрації сільська багатодітна сім'я повинна здати тварину на переробне підприємство та повернути до бюджету району, отриману від реалізації нетелі/корови на забій. У випадку раптової загибелі тварини, що засвідчена умотивованим висновком державного лікаря ветеринарної медицини та акта районної державної адміністрації сільська багатодітна сім'я не повертає вартість нетелі до місцевого бюджету;

- довідку з органу місцевого самоврядування про те, що не розпочався процес позбавлення батьківських прав;

- довідку з органу місцевого самоврядування про наявність земельної ділянки для ведення особистого селянського господарства;

- копії паспортів батьків;
- копії документів, що засвідчують реєстрацію у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків (крім фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний орган державної податкової служби і мають відмітку в паспорті) батьків;
- копії свідоцтв про народження дітей.

Подані документи реєструються секретарем районної комісії у журналі обліку в день їх надходження.

Документи розглядаються, перевіряються районною комісією у порядку черговості їх реєстрації і зберігаються протягом трьох років.

Заявки, що надійшли після закінчення строку їх подання, не розглядаються.

Рішення районної комісії приймається на її засіданні у присутності не менш як двох третин її складу відкритим голосуванням простою більшістю голосів. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос головуючого на засіданні.

Рішення районної комісії оформлюється протоколом, який підписують усі члени комісії. Член районної комісії, який не згодний з її рішенням, підписує протокол з окремою думкою, яка є невід'ємною частиною протоколу.

Відповідальність за достовірність поданих документів та за збереження отриманої тварини з моменту її отримання несе сільська багатодітна сім'я.

Районна комісія розглядає подані документи та приймає рішення про включення до переліку сільських багатодітних сімей, які мають право на отримання нетелей. Кількість сімей, включених до реєстру, залежить від розміру виділених асигнувань, які повинні забезпечити 100% оплату вартості нетелі.

У разі прийняття рішення про відмову в наданні нетелі районна комісія у триденний строк надсилає претенденту письмову відповідь з обґрунтуванням причин відмови.

Районна державна адміністрація:

- після завершення роботи районної комісії до 10 серпня поточного року подає до Департаменту Перелік сільських багатодітних сімей, які мають право на отримання нетелей із зазначенням вартості нетелі;

- приймає рішення про закупівлю нетелей у суб'єктів племінної справи в молочному скотарстві або в суб'єктів господарювання, які не мають такого статусу, за умови середнього надою на 1 корову, що була на початок року, протягом двох попередніх років від 7000 кг молока, які функціонують у Чернігівській області, на підставі переліку сільських багатодітних сімей, що мають право на отримання нетелей;

- укладає договір з господарством, яке утримує худобу молочного напряму продуктивності про закупівлю нетелей з урахуванням 100 відсотків її вартості;

- визначає представника, який супроводжує нетель та передає її на підставі акта приймання-передачі, складеного у трьох примірниках, сільській багатодітній сім'ї;

- подає до 25 грудня поточного року до Департаменту відомість сільських багатодітних сімей, які отримали нетелей за напрямом передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості.

Фінансування субвенції здійснюється відповідно до помісячного розпису асигнувань іншої субвенції з обласного бюджету та заявок наданих районними державними адміністраціями.

Видатки за рахунок коштів субвенції здійснюються відповідно до Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів.

Невикористані відповідно до цього Порядку кошти субвенції підлягають поверненню на рахунок обласного бюджету не пізніше останнього робочого дня бюджетного періоду.

Фінансова звітність про використання субвенції здійснюється в установленому порядку.

Відповідальність за цільове та ефективне використання субвенції несуть виконавці Програми.

З метою забезпечення ефективного та цільового використання коштів обласного бюджету сільська багатодітна сім'я, яка отримала нетель протягом трьох наступних років подає до 1 лютого (станом на 1 січня) районній державній адміністрації довідку про збереження тварини, отриманої за напрямом передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості, видану об'єднаною територіальною громадою, сільською, селищною радою, в якій зазначається ідентифікаційний номер, серія і номер паспорта нетелі/корови та ветеринарної картки до нього.

Районна державна адміністрація до 20 лютого подає інформацію про наявне поголів'я нетелей (корів), одержаних за Програмою передачі нетелей багатодітним сім'ям, які проживають у сільській місцевості Чернігівської області на 2021-2027 роки Департаменту розвитку економіки та сільського господарства обласної державної адміністрації.

Голова районної комісії несе відповідальність за правильність оформлення, своєчасність подання документів до Департаменту.

Матеріали роботи комісії зберігаються протягом трьох років в районній державній адміністрації.

Контроль за цільовим використанням коштів субвенції здійснюється в установленому законодавством порядку.

10. Фінансова підтримка розвитку сільськогосподарських кооперативів (далі – кооператив) надається кооперативам, що зареєстровані на території Чернігівської області для придбання обладнання для виробництва, збирання, зберігання, переробки, визначення якості, сортування та фасування сільськогосподарської продукції та техніки для її транспортування (далі - техніка та обладнання).

Фінансова підтримка надається кооперативам шляхом відшкодування 70% вартості придбаної техніки та обладнання без урахування сум податку на додану вартість, але не більше 100 тис. гривень для одного суб'єкта господарювання.

Кооператив має право на часткове відшкодування вартості техніки та

обладнання один раз протягом строку дії цієї Програми.

Для отримання часткового відшкодування вартості техніки та обладнання кооперативи подають до Комісії:

- заяву на отримання часткового відшкодування вартості техніки та обладнання довільної форми;
- копію Статуту сільськогосподарського кооперативу;
- проект розвитку (бізнес-план) кооперативу;
- витяг з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців;
- довідку про банківські реквізити кооперативу;
- баланс і звіт про фінансові результати за останній звітний період за встановленою формою, а кооперативи, зареєстровані у поточному році, - копію фінансового звіту за останній звітний період, що передує поданню заявки, за встановленою формою;
- довідку, чинну на дату подання заявки, про відсутність заборгованості з податків, зборів, платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи;
- копію угоди, укладеної кооперативом із постачальником техніки та обладнання;
- копію документа, що засвідчує оплату придбаної техніки та обладнання;
- акт приймання-передачі техніки та/або обладнання;
- копію видаткової накладної;
- копію довідки, що підтверджує реєстрацію придбаної техніки для виробництва, заготівлі та переробки сільськогосподарської продукції (якщо техніка підлягає обов'язковій державній або відомчій реєстрації);
- письмове зобов'язання кооперативу повернути у місячний строк до бюджету одержані бюджетні кошти у випадку відчуження чи передачі у користування іншим особам техніки та обладнання придбаної за цією програмою протягом чотирьох наступних років.

Документи що подаються, засвідчуються підписом уповноваженої особи кооперативу.

Приймання заявок та документів за напрямом фінансової підтримки розвитку сільськогосподарських кооперативів проводиться до 25 жовтня поточного року.

Розподіл коштів здійснюється між заявниками відповідно до черговості подачі заявок на отримання часткового відшкодування вартості техніки та обладнання.

11. Фінансова підтримка виробників органічного виробництва здійснюється у вигляді компенсації витрат, понесених у зв'язку із проведенням та підтвердженням відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачею сертифіката відповідності у рослинництві, тваринництві, переробці сільськогосподарської продукції та виробництві мікробіологічних препаратів для сільськогосподарської галузі, в тому числі у перехідний період (у подальшому – Компенсація).

Право на Компенсацію надається суб'єктам господарювання незалежно від

форм власності, які:

- здійснюють діяльність (або знаходяться у перехідному періоді) з виробництва органічної продукції (сировини) на день звернення із заявою про надання Компенсації;
- зареєстровані на території Чернігівської області;
- отримали сертифікат органічного виробника у міжнародних сертифікаційних органів, які здійснюють оцінку відповідності органічного виробництва на території України;
- на день звернення із заявою про отримання компенсації сертифікаційним органом не скасовано (не припинено) дію сертифікату (згідно інформації сертифікаційного органу).

Компенсація надається у розмірі фактичних витрат, але не більше 70 тисяч гривень одному суб'єкту господарювання.

Компенсація надається шляхом перерахування відповідних грошових коштів на рахунок заявника у порядку, визначеному органами казначейства, по договорам, що укладались із сертифікаційним органом, починаючи з 01.01.2021 року.

Для отримання Компенсації необхідно подати наступні документи:

- заяву на отримання Компенсації довільної форми;
- довідку банку із зазначенням реквізитів для перерахування грошових коштів;
- копію витягу з Єдиного державного реєстру юридичних та фізичних осіб (для підтвердження реєстрації на території Чернігівської області);
- копію договору між сільгоспвиробником та відповідним сертифікаційним органом на проведення робіт із підтвердження відповідності виробництва органічної продукції (сировини) та видачі сертифіката, в тому числі у перехідний період;
- копії платіжних документів, що підтверджують сплату відповідних грошових коштів згідно з вищезазначеним договором;
- копії отриманих сертифікатів;
- довідку, чинну на дату подання заявки, про відсутність заборгованості з податків, зборів, платежів, контроль за справлянням яких покладено на контролюючі органи.

Приймання заявок та документів для отримання Компенсації проводиться до 10 грудня поточного року.

Під час прийняття рішення щодо надання компенсації враховується загальний обсяг фінансування на поточний (бюджетний) рік. Розподіл коштів здійснюється між заявниками пропорційно загальному обсягу видатків.

Директор Департаменту розвитку
економіки та сільського господарства
обласної державної адміністрації

Олександра ХОМИК